

Sygn. akt IC 2584/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Ucińska

Protokolant: Dorota Malinowska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2013 r. w Świdnicy

sprawy z powództwa **M. J.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki M. J. kwotę 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2013 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt IC 2584/11

UZASADNIENIE

Powódka M. J. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 86.319 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi co do kwot : 73.319 zł od dnia 1 stycznia 2011 roku, 13.000,44 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, renty odszkodowawczej w wysokości 300 zł miesięcznie płatnej od dnia 1 grudnia 2010 r. oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka podała, że w dniu 18 listopada 2010 roku w N. przechodząc prawidłowo przez przejście dla pieszych uległa wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznała rozległych obrażeń ciała w postaci złamania II kości śródstopia prawego, złamania paliczka dystalnego palca I stopy lewej, skręcenia stawu kolanowego prawego, wstrząśnienia mózgu oraz rany głowy w okolicy ciemieniowo - potylicznej prawej. W wyniku zdarzenia przebyła zabieg operacyjny repozycji złamanej kości śródstopia wraz ze stabilizacją drutem K.. Placówkę medyczną opuściła w dniu 24 listopada 2010 roku. W dniu 10 marca 2011 roku w drodze zabiegu chirurgicznego usunięto powódce drut stabilizujący złamaną kość śródstopia i od 29 marca do 15 kwietnia 2011 roku powódka przebywała w Oddziale Rehabilitacyjnym (...) Centrum Medycznego w P.. Powódka wskazywała, że mimo intensywnego i wielokierunkowego procesu leczenia oraz rehabilitacji nie udało się przywrócić jej pełnej sprawności fizycznej – ruchowej. Bezpośrednim następstwem obrażeń, jakich doznała wskutek wypadku, jest utrzymująca się niestabilność przednia kolana prawego I/II st. oraz zespół dystrofii współczulnej (...) prawej kończyny dolnej z przykurczami torebkowymi w zakresie stawu skokowego i stawów śródstopno paliczkowych. Wskazywała, iż w wyniku doznanego urazu głowy doszło u niej do złamania oczodołu lewego, czego skutkiem jest cofnięcie gałki ocznej i pogorszenie widzenia. Powódka wskazywała, iż powyższym dysfunkcjom towarzyszą notoryczne bóle głowy i zmuszona jest niemalże codziennie przyjmować leki

przeciwbólowe. Podnosiła, iż w wyniku obrażeń odniesionych w wypadku uznana została za osobę niepełnosprawną ze wskazaniem, iż wymaga ona pomocy osoby drugiej w zakresie codziennej egzystencji.

Strona pozwana, w ramach umowy ubezpieczenia wypłaciła powódce kwotę 50.321,44 zł na co składają się kwoty : 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz 321,44 zł tytułem zwrotu kosztów przejazdu związanych z leczeniem powódki. Powódka zarzucała, iż wypłacona kwota jest niewspółmierna do zakresu doznanych przez nią cierpień, bowiem jest ona obecnie osobą dotkniętą kalectwem, nie mogącą poruszać się o własnych siłach, korzystającą w trakcie chodzenia z pomocy kuli. Od chwili wypadku powódka zmuszona była zarzucić prowadzony dotychczas aktywny tryb życia – biegi, jazda na nartach, chodzenie po górach czy basen. Odniesione przez nią obrażenia pozostawiły szpeczące blizny, z powodu których odczuwa ona, jako kobieta, dyskomfort psychiczny. Jej wygląd zewnętrzny w wykonywanym przez nią zawodzie kosmetyczki również odgrywa szczególną rolę. Powódka zarzuciła, iż odczuwalne przez nią dotychczas skutki wypadku uniemożliwiają jej powrót także do aktywności zawodowej, która również dawała jej mnóstwo satysfakcji. Miało to także negatywny wpływ na jej stan psychiczny. Powódka wskazywała, iż poza aktywnością fizyczną, brała czynny udział w życiu lokalnej społeczności publikując swoje artykuły w (...) oraz prowadząc wykłady o tematyce kosmetycznej na tzw. (...).

Powódka zarzuciła także, że będący nadal w toku proces jej leczenia i rehabilitacji pociąga za sobą znaczne wydatki finansowe, na które oprócz zakupu leków, składają się także koszty odpowiedniej diety, transportu do placówek medycznych w celu konsultacji i poddawania się zabiegom terapeutycznym, nabycia sprzętu umożliwiającego funkcjonowanie oraz zapewnienia jej właściwej opieki i pielęgnacji w okresie rekonwalescencji. Powódka wskazywała, iż w związku z podejmowaniem powyższych działań w okresie od stycznia 2010 roku do lutego 2011 roku wydatkowała kwotę 725,42 zł. Podnosiła także, iż stan jej zdrowia wymagał pomocy w podstawowych czynnościach domowych, do których zmuszona była prosić znajomych lub sąsiadów. Ponośiła z tego tytułu wydatki w postaci prezentów rzeczowych bądź gotówki. Okoliczności te w sposób znaczny wpływają na zwiększenie potrzeb powódki, które winny być zrekomensowane przez stronę pozwaną w drodze zapłaty na jej rzecz renty w wysokości 300 zł miesięcznie.

Nadto powódka podnosiła, iż wypadek, któremu uległa w sposób znaczny wpłynął na jej życie zawodowe również w aspekcie finansowym, bowiem pozbawił ją możliwości dalszego świadczenia usług w prowadzonym przez nią salonie kosmetycznym, w rozwój którego rok przed zdarzeniem zainwestowała ona znaczne środki pieniężne. Powódka wskazywała, iż przeniosła działalność swojej firmy do nowej siedziby, co wiązało się z koniecznością zaciągnięcia kredytu na sfinansowanie prac adaptacyjnych obiektu oraz jego wyposażenie. Powódka, mimo tego, że nie prowadziła faktycznie przedmiotowej działalności w okresie po wypadku, aby nie utracić renomy i pozycji zajmowanej przez jej firmę w branży usług kosmetycznych, zmuszona była w okresie od grudnia 2010 roku do czerwca 2011 r. pokrywać stałe i konieczne wydatki związane z działalnością – z tytułu czynszu, opłat za media, najmu powierzchni reklamowej a także opłacać składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Koszty te kształtowały się na poziomie 1.578,28 zł – 1.834,23 zł miesięcznie. Powódka podnosiła, iż uzyskiwany przez nią przychód z prowadzonej przed wypadkiem działalności gospodarczej wynosił ok. 3.000 zł miesięcznie. Kwota świadczenia wypłacanego jej przez ZUS od listopada 2010 roku do września 2011 r. wynosiła około 1.103,77 zł miesięcznie, z której to kwoty powódka zmuszona była pokrywać stałe koszty związane z działalnością gospodarczą. Łączna suma różnic w dochodach uzyskiwanych średniomiesięcznie przed wypadkiem, a świadczeń otrzymywanych po wypadku wyniosła w tymże okresie 13.000,44 zł.

W wyniku wypadku zniszczeniu uległa również odzież powódki, którą wyceniła ona na łączną kwotę 3.319 zł, na co składały się : buty - 599 zł, torebka G. – 1.300 zł, płaszcz S. - 700 zł, spodnie jeansowe – 200 zł, golf H. B. – 490 zł.

Strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana zarzuciła, iż tytułem zadośćuczynienia przyznała powódce kwotę 50.000 zł, uwzględniając wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a więc cierpienia psychiczne, ból fizyczny, na który wpływ mają : rodzaj i długość zastosowanego leczenia, przebyte operacje, stopień uszczerbku na zdrowiu i wiek poszkodowanej. Zdaniem strony pozwanej, z przedłożonej przez powódkę dokumentacji,

po przebadaniu jej przez lekarzy ustalony został u powódki 17% uszczerbek na zdrowiu. Lekarze badający powódkę stwierdzili również, iż jej rokowania na przyszłość są dobre i jest ona w pełni zdolna do samoobsługi. Strona pozwana podniosła, że wypłacone powódce zadośćuczynienie w dotychczasowym rozmiarze 50.000 zł jest sumą odpowiednią i rekompensującą jej doznaną krzywdę.

Odnosząc się do żądania powódki zwrotu kosztów zniszczonej odzieży strona pozwana zarzuciła, iż powódka roszczenia w przedmiotowym zakresie nie wykazała zarówno co do zasady jak i wysokości. Wskazywała, iż roszczenie powódka opiera jedynie na własnych twierdzeniach, na poparcie których nie przedstawiła żadnych dowodów, ani w zakresie zniszczenia odzieży, jak też jej wartości.

Strona pozwana również w zakresie roszczenia odszkodowawczego z tytułu utraconych dochodów kwestionowała przedmiotowe żądanie zarówno co do zasady jak i wysokości. Wskazywała, iż powódka domaga się zwrotu utraconych dochodów za okres do końca czerwca 2011 roku, podczas gdy zwolnienie lekarskie obejmuje okres do 31 marca 2011 roku. Zdaniem strony pozwanej powódka wskazywała, iż z prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w 2010 roku powódka uzyskiwała dochód w wysokości 3.000 zł, podczas gdy z przedłożonego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu za rok podatkowy 2010 wynika, iż poniosła ona stratę w wysokości 920,39 zł. Nadto zdaniem strony pozwanej powódka nie wykazała również, by prowadziła działalność tę osobiście, nie zatrudniając innych osób, bądź iż działalność zawiesiła.

Zdaniem strony pozwanej powódka nie przedstawiła również konkretnych wydatków poniesionych w wyniku doznanego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia będących podstawą uznania, iż zwiększeniu uległy potrzeby powódki w porównaniu do potrzeb sprzed zdarzenia. W szczególności zdaniem pozwanej powódka nie wykazała konieczności sprawowania nad nią opieki przez osobę trzecią i ponoszenia z tego tytułu jakichkolwiek wydatków. Z orzeczeń lekarzy badających powódkę w toku postępowania likwidacyjnego nie wynikało, by powódka wymagała bądź wymaga nadal takiej opieki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 18 listopada 2010 roku powódka uległa wypadkowi komunikacyjnemu, którego sprawca – kierująca samochodem osobowym marki L. (...) o nr rej (...) E. M. wskutek niezachowania ostrożności potrafiła powódkę przechodzącą przez przejście dla pieszych. W wyniku wypadku powódka doznała obrażeń ciała w postaci złamania II kości śródstopia prawego, złamania paliczka dystalnego palca I stopy lewej, skręcenia stawu kolanowego prawego, wstrząśnienia mózgu oraz rany głowy w okolicy ciemieniowo - potylicznej prawej. Po zdarzeniu powódka przewieziona została do (...) Centrum Medycznego w P.. W dniu 22 listopada 2010 roku u powódki przeprowadzono zabieg operacyjny otwartej repozycji złamanej II kości śródstopia prawego ze stabilizacją drutem K.. Przebieg pooperacyjny u powódki był niepowikłany. Kończynę zabezpieczono unieruchomieniem gipsowym na okres czterech tygodni. Placówkę medyczną powódka opuściła 24 listopada 2010 roku. Przez okres 7-8 miesięcy poruszała się przy pomocy stabilizatora i kul. W okresie pierwszych czterech miesięcy opiekę nad powódką sprawowała jej matka.

dowód :

- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Centrum Medycznego w P. z dnia 18.11.2010r., k. 11 – 12,
- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Centrum Medycznego w P. Oddziału (...) Urazowo – Ortopedycznej z dnia 24.11.2010r., k. 11 – 12,
- akta szkodowe powódki nr (...) – w załączeniu,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

W dniu 10 marca 2011 roku w (...)im. (...) A. S.w W.powódka przeszła kolejny zabieg operacyjny w celu usunięcia łącznika metalowego z II kości śródstopia prawego.

dowód :

- karta informacyjna leczenia szpitalnego Oddziału (...) (...) Szpitala im. (...) A. S. w W. z dnia 11.03.2011r., k. 14,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

W okresie od 29 marca 2011 roku do 15 kwietnia 2011 roku powódka przebywała na Oddziale (...) Centrum Medycznego w P., gdzie wdrożono wobec niej postępowanie usprawniające kończyny dolnej prawej. Od stycznia 2012 roku powódka porusza się samodzielnie.

dowód :

- karta informacyjna leczenia szpitalnego Oddziału (...) Centrum Medycznego w P. z dnia 15.04.2011r., k. 15,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

W wyniku doznanych obrażeń, mimo rehabilitacji, u powódki występuje niestabilność przednia kolana prawego I/II stopnia. Stwierdzono u niej także zespół dystrofii współczulnej (...) prawej kończyny dolnej z przykurczami torebkowymi w zakresie stawu kolanowego i stawów śródstopno paliczkowych.

dowód :

- historia choroby pacjenta N.ZOZ Szpitala (...). Ł. C.(...) w B. z dnia 16.02.2011r., k. 16,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

U powódki stwierdzono niedowład mięśnia skośnego górnego oka prawego oraz jaskrę oka lewego i wyniku pogorszenia widzenia powódka konsultowana była okulistycznie w związku z podejrzeniem złamania oczodołu lewego.

dowód :

- informacja dla lekarza kierującego z dnia 2.08.2011r., k. 18,
- konsultacja okulistyczna (...) Ośrodka (...) we W. z dnia 5.09.2011r., k. 17,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

Była ona również leczona psychiatrycznie w związku ze stwierdzonymi zaburzeniami adaptacyjnymi – zespołem stresu pourazowego po przebyłym wypadku w (...) w K..

Od zakończenia leczenia szpitalnego, powódka pozostaje pod stałą kontrolą poradni ortopedycznej, neurologicznej oraz okulistycznej.

dowód :

- zaświadczenie lekarskie S. Centrum Medycznego (...) w K. z dnia 24.03.2011r., k. 20,
- zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 21.01.2013r., k. 184 - 185,
- zaświadczenie lekarskie z dnia 31.01.2013r., k. 186,
- wyniki badań okulistycznych z dnia 18.10.2012r. i z dnia 25.10.2012r., k. 148 – 149,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

U powódki stwierdzono stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu w zakresie ortopedycznym na poziomie 10 %, zaś neurologicznie zaś – 7%, co łącznie stanowi 17% trwałego uszczerbku na zdrowiu. W związku z powyższym strona pozwana wypłaciła powódce kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia spowodowany wypadkiem z dnia 18 listopada 2010 roku. Powódka otrzymała także od strony pozwanej kwotę 321,44 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu w związku z leczeniem obrażeń.

dowód :

- akta szkodowe powódki nr (...) – w załączeniu,

U powódki zachowana jest pełna ruchomość czynna i bierna we wszystkich stawach z wyjątkiem stawu skokowego prawej kończyny – niewielkie ograniczenie zgięcia podszewowego i grzbietowego stopy. W kolanie prawym utrzymuje się nieznaczna niestabilność przednia, świadcząca o częściowej niewydolności więzadła krzyżowego przedniego. Przy ruchach biernych w prawym stawie kolanowym występuje niewielka bolesność wskazująca na pourazową chondropatię. Powódka ma chód sprawny. Przy poruszaniu się na palcach utyka na prawą kończynę, na piętach chód jej jest również sprawny. Ruchomość kręgosłupa lędźwiowego jest prawidłowa. W zakresie kręgosłupa szyjnego występuje niewielkie ograniczenie skreću głowy w prawo. Wykazuje niewielkie osłabienie uścisku ręki prawej oraz obniżenie czucia dotyku.

Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki doznany w wyniku wypadku z dnia 18 listopada 2010 roku z tytułu powierzchniowych uszkodzeń powłok czaszki wyniósł 3%, urazu stawu prawego kolanowego z częściowym uszkodzeniem więzadła krzyżowego przedniego i pobocznego przyśrodkowego i następowej chondropatii stawu wyniósł 5%, z tytułu złamania II kości śródstopia prawego wyniósł 3%, z tytułu złamania paliczka paznokciowego palca I stopy prawej – 1 %, z tytułu korzeniowego zespołu szyjnego – 5%, co sumarycznie stanowi 17% trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki. Z uwagi na fakt, iż po ustąpieniu wstrząśnienia mózgu nie stwierdzono zmian ilościowych, brak było podstaw do przyjęcia z tego tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu. Sprawność powódki wynikająca z powodu noszenia na prawej stopie opatrunku gipsowego ograniczona była do 15 kwietnia 2011 roku, kiedy to powódka wypisana została z Oddziału Rehabilitacyjnego (...) Centrum Medycznego w P. z uzyskaniem zadowolającej sprawności pozwalającej jej na wykonywanie normalnych codziennych czynności. Po tej dacie nie występowała również konieczność korzystania z pomocy osób trzecich. Niemożność wykonywania przez powódkę pracy zarobkowej ograniczona była do okresu 7-8 miesięcy po wypadku, tj. do połowy 2011 roku. U powódki nie stwierdzono także jakiegokolwiek deformacji ciała, jak również trwałego istotnego oszpeccenia.

U powódki mogą występować długotrwanie dolegliwości bólowe w zakresie prawej stopy oraz mogą się rozwijać pourazowe zmiany zwyrodnieniowe prawego stawu kolanowego, jednakże dolegliwości te mogą być łagodzone przez prawidłowe leczenie fizykalne i farmakologiczne.

dowód :

- opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, k. 107 – 109,
- opinia uzupełniająca, k. 132,

Podczas wypadku powódka nie doznała urazu narządu wzroku oraz złamania oczodołu lewego. Występujące cofnięcie gałki ocznej jest zjawiskiem częstym wynikającym z budowy czaszki. Występujące u powódki porażenie nerwu okoruchowego mogło być skutkiem wstrząsu mózgu i stłuczenia głowy. Zaburzenie unoszenia w odwiedzeniu oka lewego może pozostawać w związku przyczynowo – skutkowym z wypadkiem, jednakże stopień uszkodzenia jest nieznaczny i procentowy uszczerbek na zdrowiu wynosi z tego tytułu 3%. Występujące u powódki nieznaczne dwojenie przy spojrzeniu ku górze i w lewo nie ma znaczenia przy wykonywaniu codziennych czynności. Nie występuje u powódki dwojenie przy spojrzeniu w dół (czytanie) oraz na wprost (jazda samochodem).

dowód :

- konsultacja okulistyczna powódki z dnia 5.09.2011r., k. 171,
- opinia biegłego sądowego z zakresu okulistyki, k. 172 ,
- opinia uzupełniająca, k. 190,

U powódki w początkowym okresie po urazie ciała doznanym w wyniku wypadku z dnia 18 listopada 2010 roku występowały drobne zmiany neurologiczne, które nie miały wpływu na stan ogólny i nie zostały potwierdzone w późniejszych badaniach. Stan neurologiczny powódki jest prawidłowy. Obecność zmian dyskopatycznych zwyrodnieniowych kręgow w badaniu kręgosłupa nie demonstruje się w badaniu klinicznym. Zmiany te nie mają związku z doznanym urazem ciała. Dolegliwości zgłaszane przez powódkę – uczucie „zmiany życia”, osłabienie prawych kończyn, ból i zawroty głowy – nie znajdują potwierdzenia w badaniu neurologicznym. Brak jest objawów uszkodzenia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Zdolność do pracy u powódki jest zachowana.

Obecność zespołu adaptacyjnego o niewielkim nasileniu uzasadnia przyjęcie 2% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powódki.

dowód :

- opinia biegłego sądowego z zakresu neurologii, k. 200 – 202,

Przed wypadkiem powódka prowadziła działalność gospodarczą – Instytut (...) z siedzibą w N.. Stan jej zdrowia w okresie po wypadku nie pozwalał na dalsze aktywne prowadzenie firmy, jednakże powódka nie zawiesiła działalności ponosząc co miesiąc stałe wydatki związane z tą działalnością, m.in. z tytułu opłat czynszowych, za media czy najem powierzchni reklamowej, a także opłacała składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Koszty prowadzonej działalności wraz z ubezpieczeniem zdrowotnym wynosiły : w miesiącu grudniu 2010 roku - 1.834,23 zł, w styczniu 2011 roku – 1.617,49 zł, w lutym 2011 roku - 1.617,49 zł, w marcu 2011r. - 1.633,30 zł, w kwietniu 2011 roku – 1.636,12 zł, w maju 2011 roku – 1.578,28 zł i w czerwcu 2011 roku – 1.643,79 zł.

W roku podatkowym 2010 powódka poniosła stratę w wysokości 920,39 zł.

Powódka w okresie od 18 listopada 2010 roku do dnia 18 maja 2011 roku przebywała na zasiłku chorobowym, zaś od 19 maja 2011 roku przez okres dwunastu miesięcy otrzymywała świadczenie rehabilitacyjne. Łącznie z w/w źródeł otrzymała do 30 września 2011 roku kwotę 11.862,30 zł netto.

dowód :

- wyciąg z podatkowej księgi przychodów i rozchodów powódki za okres od grudnia 2010 roku do czerwca 2011, k. 21 – 27,
- faktura VAT (...), k. 28 - 55,
- potwierdzenia przelewu składek zdrowotnych ZUS za okres od grudnia 2010r. do czerwca 2011r., k. 56 – 62,
- zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym 2010, k. 65,
- zaświadczenie z dnia 4.10.2011r. o wypłaconych zasiłkach/świadczeniach za okres od 19.11.2010r. do 30.09.2011r., k. 63 - 64,

- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

Powódka od lipca 2011 roku zaliczona została do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Z tego tytułu otrzymuje świadczenie rentowe w wysokości około 804 zł miesięcznie. W dalszym ciągu prowadzi także działalność gospodarczą w postaci Instytutu (...) w N. i z tego tytułu w okresie od stycznia do września 2012 roku uzyskała dochód w wysokości 4.507,67 zł.

dowód :

- orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 24.10.2011r., k. 19,
- zestawienie księgi przychodów i rozchodów za okres 1/2012 – 9/2012, k. 150,
- deklaracje podatkowe, k. 151 – 159,
- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół,

Powódka w dalszym ciągu odczuwa skutki wypadku, ma bóle głowy, które dzięki zażywaniu leków przeciwbólowym ustępują. Od momentu zdarzenia powódka nie kieruje samochodem, korzysta z komunikacji miejskiej. Miejsce wypadku znajduje się około 100 metrów od miejsca jej zamieszkania. Powódka każdego dnia w drodze na przystanek autobusowy korzysta z przejścia dla pieszych, na którym została potrącona. Jest to dla powódki źródłem dyskomfortu psychicznego. Z uwagi na fakt, iż nie radzi sobie ona psychicznie ze skutkami zdarzenia korzysta z pomocy psychiatrycznej. Do chwili zdarzenia powódka była osobą mobilną, samodzielną i bardzo aktywną. Jeździła na nartach, uczęszczała do klubu fitness. Pisała artykuły o tematyce branżowej do dwóch lokalnych gazet. Prowadziła także szkolenia zawodowe na terenie całej Polski. Brała też czynny udział w licznych, organizowanych na terenie całego kraju, płatnych szkoleniach zawodowych, podnosząc w ten sposób swoje kwalifikacje zawodowe i umiejętności. Przez okres kilku miesięcy po wypadku powódka była ograniczona ruchowo z uwagi na opatrunek gipsowy. Z uwagi na występujący u niej zespół (...) powódka nie zgina palców prawej stopy. Ograniczona jest do noszenia obuwia na płaskim obcasie.

W wyniku wypadku powódka poniosła szkodę rzeczową w postaci zniszczenia odzieży : płaszcza, spodni, golfu, także butów i torebki.

dowód :

- przesłuchanie powódki, k. 227v. i e-protokół.

Sąd zważył, co następuje :

Zdaniem Sądu powództwo jest zasadne jedynie częściowo.

Bezspornym jest, iż strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W., jako ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za następstwa wypadku, jakiemu uległa powódka, albowiem sprawca wypadku był w chwili zdarzenia objęty ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Stosownie natomiast do art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) ubezpieczeniem oc posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej,

wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. W myśl art. 34 ust. 1 powołanej ustawy z ubezpieczenia oc posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej (art. 36 ust. 1).

Dokonując oceny skutków wypadku w stosunku do powódki, Sąd oparł się na dokumentach przedstawionych przez strony, w tym dokumentacji medycznej powódki, których autentyczności i wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała, a także opiniach biegłych : z zakresu ortopedii – traumatologii – R. B., z zakresu okulistyki – J. O. oraz z zakresu neurologii J. J., a także przesłuchania powódki w charakterze strony. Powódka w swoich zeznaniach wskazywała na swoją trudną sytuację zdrowotną związaną z przebiegiem leczenia i skutkami wypadku oraz rehabilitację i konieczność przeprowadzenia dodatkowej operacji stawu kolanowego, która w chwili obecnej, z uwagi na występującą u powódki jaskrę nie może zostać przeprowadzona. Wskazała też na ograniczenia przy wielu czynnościach życia codziennego, a także następstwach o charakterze psychicznym. Zeznania te w znacznym zakresie Sąd uznał za wiarygodne, albowiem charakteryzują się obiektywizmem i wyważeniem, a nadto znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym – dokumentacji medycznej.

Opinie biegłych sądowych, w których stwierdzono skutki obrażeń po wypadku powódki oraz zaistniały uszczerbek na jej zdrowiu - są rzetelne i przekonujące. Zostały oparte na gruntownej i wnikliwej analizie, a biegli, którzy posiadają adekwatne specjalizacje, mają niezbędne kwalifikacje i wiedzę do jej dokonania oraz wyciągnięcia prawidłowych wniosków. Opinie biegłych z zakresu ortopedii i okulistyki wprawdzie były kwestionowane, jednakże po ich uzupełnieniu, w ocenie Sądu, nie mogą one budzić żadnych wątpliwości co do zakresu obrażeń powódki i ustalonego trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Zdaniem biegłego sądowego R. B. trwały uszczerbek na zdrowiu powódki doznany w wyniku wypadku z dnia 18 listopada 2010 roku wyniósł 17%. Sprawność powódki wynikająca z powodu opatrunku gipsowego ograniczona była do 15 kwietnia 2011 roku, wówczas to powódka wypisana została z Oddziału Rehabilitacyjnego z uzyskaniem zadowolającej sprawności pozwalającej jej na wykonywanie normalnych codziennych czynności. Po tej dacie nie występowała u niej konieczność korzystania z pomocy osób trzecich. Niemożność wykonywania przez powódkę pracy zarobkowej ograniczona była do połowy 2011 roku. U powódki nie stwierdzono także jakiegokolwiek deformacji ciała, jak również trwałego istotnego oszpecenia. Biegły stwierdził, że u powódki mogą występować długotrwanie dolegliwości bólowe w zakresie prawej stopy oraz mogą się rozwijać pourazowe zmiany zwyrodnieniowe prawego stawu kolanowego, jednakże dolegliwości te mogą być łagodzone przez prawidłowe leczenie fizykalne i farmakologiczne. Co prawda powódka podnosiła, iż w wyniku wypadku uszkodzeniu uległ narząd wzroku, jednakże z treści opinii biegłego z zakresu okulistyki – J. O. wynika, iż powódka nie doznała urazu narządu wzroku oraz złamania oczodołu lewego, zaś występujące cofnięcie gałki ocznej jest zjawiskiem częstym wynikającym z budowy czaszki. Biegły wskazywał, iż występujące u powódki porażenie nerwu okoruchowego mogło być skutkiem wstrząsu mózgu i stłuczenia głowy, jak również zaburzenie unoszenia w odwiedzeniu oka lewego może pozostawać w związku przyczynowo – skutkowym z wypadkiem, jednakże stopień uszkodzeń jest nieznaczny i procentowy uszczerbek na zdrowiu wynosi 3%. Biegły w opinii uzupełniającej wskazywał nawet, iż powódka ma prawidłową ostrość do dali i bliży, gałki oczne są zdrowe i taki stan narządu wzroku nie powoduje uszczerbku na zdrowiu. Zdaniem biegłego to właśnie ostrość wzroku w największym stopniu wpływa na uszczerbek na zdrowiu. Samo zaś dwojenie – najbardziej istotne dla życia i wykonywania pracy nie występuje u powódki przy spojrzeniu w dół oraz na wprost i w związku z tym uszczerbek na zdrowiu w tym zakresie nie występuje. Zdaniem biegłego pojawiające się u powódki dwojenie przy spojrzeniu ku górze nie ma żadnego znaczenia w życiu codziennym, tj. w pracy, jeździe samochodem. Również biegła sądowa z zakresu neurologii w swojej opinii wskazywała, iż u powódki występuje duże poczucie choroby nie potwierdzone badaniem. Powódka co prawda wskazywała, iż ma problemy z chodzeniem, co wynika z dysfunkcji stopy prawej i uszkodzenia stawu kolanowego, jednakże z opinii biegłej wynika, iż chód u powódki jest sprawny, swobodny, a ruchomość głowy zachowana jest we wszystkich kierunkach. U powódki zachowana jest też w kończynach górnych i dolnych siła i

napięcie mięśni, jak również ruchomość bierna i czynna. U powódki zdaniem biegłej nie stwierdzono też niedowładów oraz zaników mięśni, co podnosiła powódka. Biegła w swojej opinii wskazywała, że opisywane w początkowym okresie po wypadku drobne zmiany neurologiczne, nie miały wpływu na ogólny stan powódki, jak również nie zostały potwierdzone w późniejszych badaniach. Stan neurologiczny powódki oceniła ona jako prawidłowy. Zmiany dyskopatyczne zwyrodnieniowe kręgów nie demonstrują się w badaniu klinicznym, nie mają też związku z doznanym przez powódkę urazem ciała. Zdaniem biegłej nie znajdują też potwierdzenia w badaniu neurologicznym zgłaszane przez powódkę dolegliwości, uczucie „zmiany życia”, osłabienie prawych kończyn czy też ból i zawroty głowy, z uwagi na niestwierdzenie objawów uszkodzenia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Zdaniem biegłej także zdolność powódki do pracy jest zachowana.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się w istocie do tego, czy powódka może żądać od strony pozwanej dalszej kwoty tytułem zadośćuczynienia, a także co do dalszych jej roszczeń dotyczących utraconych dochodów, przyznania świadczenia rentowego i szkody rzeczowej.

Zgodnie z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Odszkodowanie przewidziane w tym przepisie obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe.

Jak stanowi art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w art. 444 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych, zarówno tych już doznanych, jak i tych które zapewne wystąpią w przyszłości. Ma ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego, przyznawaną jednorazowo. Wiadomo, że zadośćuczynienie nie przywróci zdrowia stronie, ale jego celem jest złagodzenie wszelkich cierpień.

Jeżeli chodzi o zagadnienie wysokości zadośćuczynienia to za ugruntowany w orzecznictwie i piśmiennictwie należy uznać pogląd o kompensacyjnym charakterze zadośćuczynienia przewidzianego. Tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta jednak nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (tak SN w wyroku z 26 lutego 1962 roku, 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5 poz. 107, w wyroku z 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPiKA 1966, poz. 92, wyrok z 22 marca 1978 roku, IV CR 79/78, niepubl.). Jednocześnie zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłą na skutek poważnego rozstroju zdrowia i związanego z nim trwałego kalectwa, którego wysokość w ostatecznym wyniku zależy od uznania sądu, nie może być uznane za nadmierne, nawet gdyby przy uwzględnieniu przeciętnego poziomu życia i zamożności społeczeństwa mogło być tak postrzegane, jeżeli jest ono adekwatne do stopnia odniesionych obrażeń i związanych z nimi trwałych następstw dla zdrowia i egzystencji poszkodowanego (tak SN w wyroku z 10 stycznia 1997 roku, II CKN 41/96, niepubl.).

Zadośćuczynienie jest sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, wyłączenia z normalnego życia itp. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie więc „odpowiedniej sumy” należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy (wyrok z 3 lutego 2000 roku, I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd uznał, że żądanie powódki w zakresie zadośćuczynienia jest zasadne co do dalszej kwoty 23.000 zł. W tym zakresie Sąd uwzględnił jej żądanie mając na uwadze uszczerbek jakiego doznała ona w wyniku

wypadku, jego skutki, a także rokowania na przyszłość. Łącznie zadośćuczynienie należne powódce z tytułu szkody komunikacyjnej stanowi kwotę 73.000 zł (50.000 zł uznane przez ubezpieczyciela, 23.000 zł przyznane przez Sąd).

Rozważając wysokość należnego powódce zadośćuczynienia Sąd miał na względzie zakres doznanego przez nią uszkodzenia ciała jakim było złamanie II kości śródstopia prawego, złamanie paliczka dystalnego palca I stopy lewej, skręcenie stawu kolanowego prawego, wstrząśnienie mózgu oraz rana głowy w okolicy ciemieniowo - potylicznej prawej i konsekwencje powstałego urazu. Schorzenia te wpłynęły na funkcjonowanie i tryb życia powódki, która nie może już w sposób aktywny korzystać z życia, gdyż pomimo stałej rehabilitacji w dalszym ciągu odczuwa dolegliwości wynikające ze złamania kości śródstopia prawego i stopy lewej, jak również ze skręcenia stawu kolanowego. Powódka przez okres czterech tygodni po wypadku, w czasie unieruchomienia opatrunkiem gipsowym, wymagała pomocy i opieki osób trzecich, którą to pomoc przez okres 4 miesięcy świadczyła jej matka. Również pobyt na Oddziale Rehabilitacyjnym (...) Centrum Medycznego w P. w okresie od 29 marca do 15 kwietnia 2011 roku spowodował, iż powódka wypisana została z uzyskaniem zadowolającej sprawności pozwalającej jej na wykonywanie normalnych codziennych czynności. Po tej dacie nie występowała u niej konieczność korzystania z pomocy osób trzecich. Sama zaś niemożność wykonywania przez nią pracy zarobkowej ograniczona była do połowy 2011 roku. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż powódka w związku z doznanym urazem przebywała na zwolnieniu lekarskim jedynie do 31 marca 2011 roku.

Kierując się powyższymi względami Sąd uznał, że zadośćuczynienie za doznaną przez powódkę krzywdę w wysokości 73.000 zł jest kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 k.c.

Odnosząc się do żądania powódki w zakresie odszkodowania za zniszczoną odzież wskazać należy, iż zdaniem Sądu powódka roszczenie to wykazała co do zasady. Wskazywała co prawda na fakt, iż zniszczeniu uległa markowa odzież na łączną kwotę ponad 3.000 zł, niemniej jednak nie przedłożyła na te okoliczności żadnych rachunków. W ocenie Sądu jednak, okoliczności wypadku – bezpośrednie zderzenie z pojazdem musiały spowodować oczywista szkodę w postaci zniszczenia odzieży, obuwia i innych przedmiotów, które powódka posiadała przy sobie (torebka), co uzasadnia uwzględnienie roszczenia w tym zakresie. Wobec braku ścisłego udowodnienia wysokości szkody, Sąd w oparciu o treść art. 322 k.p.c. uznał za zasadne przyznanie powódce z tego tytułu kwoty 2.000 zł.

Mając zatem na uwadze powyższe żądanie powódki w tym zakresie, jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Powódka pozwem dochodziła także zasądzenia od strony pozwanej kwoty 13.000,44 zł tytułem utraconych dochodów. Wysokości dochodzonego w tym zakresie żądania powódka upatrywała w różnicy pomiędzy stałymi kosztami działalności gospodarczej, a wysokością otrzymywanego zasiłku chorobowego, a w okresie późniejszym świadczenia rehabilitacyjnego. Z akt szkodowych powódki wynika, iż na zwolnieniu lekarskim przebywała ona do końca marca 2011 roku. Nie bez znaczenia pozostaje również, że z przedłożonego przez powódkę zeznania o wysokości osiągniętego dochodu za rok podatkowy 2010 wynika, iż powódka w tym czasie nie uzyskiwała dochodu we wskazanej przez nią wysokości około 3.000 zł miesięcznie, a faktycznie poniosła stratę w wysokości 920,39 zł. Brak jest zatem zdaniem Sądu podstaw do uznania, że swoje żądanie w tym zakresie powódka udowodniła zarówno co do zasady jak i wysokości.

Zgodnie z treścią art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Przesłanką do uwzględnienia żądania renty jest spełnienie chociażby jednej z przesłanek z art. 444 § 2 k.c.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, iż w wyniku obrażeń odniesionych przez powódkę w związku z wypadkiem zwiększyły się jej potrzeby z uwagi na konieczność zakupu m.in. leków przeciwbólowych czy kosztów sprawowania opieki przez osobę trzecią. Powódka wprawdzie twierdziła, iż w związku z dolegliwościami kręgosłupa odczuwa bóle głowy i w związku z tym niemalże codziennie zażywa leki przeciwbólowe, jednakże z opinii biegłych sądowych sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania wynika, że dolegliwości bólowe zgłaszane przez powódkę nie znajdują potwierdzenia w przeprowadzonych badaniach. Biegły B. w swojej opinii wskazywał, iż dolegliwości bólowe odczuwane przez powódkę mogą być łagodzone przez prawidłowe leczenie fizykalne

i farmakologiczne. W odniesieniu do twierdzeń powódki w zakresie kosztów poniesionych związanych z opieką nad nią w okresie rekonwalescencji wskazać należy, iż sprawność powódki ograniczona była do połowy kwietnia 2011 roku, kiedy to powódka opuściła Oddział Rehabilitacyjny (...) Centrum Medycznego w P. w stanie pozwalającym jej na wykonywanie normalnych codziennych czynności. Z zeznań powódki wynika, iż opiekę nad nią w tym okresie sprawowała jej matka. W odniesieniu do pozostałych zarzutów powódki w tym zakresie wskazać należy, iż nie wykazała ona konieczności wydatkowania środków na zapewnienie jej specjalistycznej diety czy też aby wymagała w chwili obecnej nabycia specjalistycznego sprzętu zmniejszającego skutki utraty sprawności w wyniku zdarzenia. Powódka, jak wynika z opinii biegłych, porusza się samodzielnie, sprawnie, nie stwierdzono u niej jakiegokolwiek deformacji ciała, chód jest prawidłowy, sprawny i swobodny. Siła i napięcie mięśni, jak również ruchomość w kończynach górnych i dolnych jest zachowana. Biegła neurolog w swojej opinii nie stwierdziła także niedowładów czy zaników mięśni.

Powódka nie wykazała także, by zmniejszyły się jej widoki powodzenia na przyszłość. Co prawda powódka podnosiła, iż z uwagi na jaskrę oraz dwojenie nie jest ona w stanie wykonywać zabiegów kosmetycznych, które zapewniałyby jej dochody na dotychczasowym poziomie (makijaż permanentny), jednakże z opinii biegłego okulisty wynika, iż występujące u powódki dwojenie przy spojrzeniu ku górze nie ma żadnego wpływu na jej codzienne funkcjonowanie, bowiem nie występuje u niej najbardziej istotne dla życia i wykonywania pracy dwojenie przy spojrzeniu w dół oraz na wprost. Powódka wskazywała, iż po otrzymaniu świadczenia rentowego wróciła do pracy, w ograniczonym rozmiarze godzinowym – 4 godzin dziennie. Jednakże zauważyć należy, iż obecnie powódka zatrudnia dodatkową osobę na umowę zlecenie.

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności, żądanie powódki w zakresie zasądzenia na jej rzecz renty jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Od zasądzonej w pkt I wyroku kwoty na podstawie art. 481 § 1 k.c. należało zasądzić odsetki za opóźnienie.

Odsetki ustawowe od kwoty 25.000 zł zasądzono od dnia 18 września 2013 r., tj. daty wydania orzeczenia w przedmiotowej sprawie, gdyż przyznanie zadośćuczynienia jest fakultatywne i zależy od uznania Sądu oraz poczynionej przez niego oceny konkretnych okoliczności danej sprawy.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. przyjmując zasadę wzajemnego ich zniesienia.

Odnosnie kosztów procesu należnych powódce uznać należy, iż wygrała ona proces w 29%, a zatem poniosła je w kwocie 2.663,78 zł (opłata od pozwu – 4.496 zł, koszty zastępstwa procesowego 3.634 zł, zaliczka na poczet opinii biegłych – 1.055,45 zł x 29%). Koszty strony pozwanej to kwota 2.568,07 zł (3.617 zł koszty zastępstwa procesowego x 71%). Mając na uwadze wysokość poniesionych przez strony kosztów, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł je wzajemnie.